

LÄNSSTYRELSEN

Södermanlands län
Planeringsavdelningen
Naturvårdsenheten

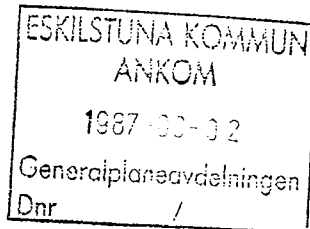
522
BESLUT

1

1987-01-23

11.126-688-85

Enligt sändlista

1785.185 061.831

BILDANDE AV NATURVÅRDSOMRÅDET SUNDBYHOLM I ESKILSTUNA KOMMUN

Uppgifter om naturvårdsområdet

Namn	Naturvårdsområdet Sundbyholm
Kommun	Eskilstuna
Socken	Sundby och Jäder
Fastigheter	Se fastighetsförteckning (bilaga C)
Lägesbeskrivning	Naturvårdsområdet ligger ca 10 km nordost om Eskilstuna centrum
Kartblad	Topografiskt kartblad 10G Eskilstuna NO Ek kartblad 10679, 10689
Gräns	Gränsen för naturvårdsområdet är innerkanten av den kraftiga punktstreckade linje som framgår av kartan bilaga B
Markägare	Se särskild förteckning (bilaga C)
Naturvårdsförvaltare	Eskilstuna kommun
Areal	735 ha därav 583 ha land och 152 ha vatten

Beskrivning av området

Sundbyholms naturvårdsområde omfattar den del av Rekarneslätten som breder ut sig söder och sydost om Sundbyholms slott och Sundby kyrka. Som en ryggrad genom området sträcker sig Kjulaåsens mäktiga formationer. Norr om Sundbyholms slott löper åsen ner i Mälaren i form av ett smalt näs för att längre ut dyka upp som en rad öar inom arkipelagen väster om Lövsärken. Den mest framträdande delen av åsen inom området - Sundbyholmsåsen - är inköpt av staten och avsatt som naturreservat.

Ramsundsån som en gång avvattnat sjön Kafjärden rinner genom området. Utmed ån förekommer fortfarande mindre områden med gräsbärande sankängar. Sjön är däremot sedan länge torrlagd och omvandlad till åker.

1987-01-23

11.126-688-85

Hela Sundbyholmsområdet är en utpräglad jordbruksbygd där jordbruksmarken upptar ca 65 % av arealen medan skog täcker ca 20 % av ytan. I detta åkerdominerade område är odlingslandskapets restbiotoper, t ex åkerholmar, öppna diken, vägrenar, sankängar, dammar, odlingsrösen, alléer och skogsbryn av stor betydelse för floran, fauna och landskapsbilden och bör därför särskilt värnas.

Barrskog finns främst på åssträckningar och bergspartier medan lövskog eller lövskogsdominerad vegetation huvudsakligen förekommer utmed stränderna, på gärdesbackarna och längs brynen mot jordbruksmarkerna. På åsen söder om Sundbyholms slott finns ett bestånd av ca 100-årig bok. Bok förekommer, tillsammans med ek även på några andra ställen inom området. Ett speciellt inslag utgör också lärken som uppträder både som spridda exemplar och i mer eller mindre rena bestånd.

Sundbyholmsområdet är en mycket gammal kulturbygd där runristningar, gravfält och andra fornlämningar ligger tätt. På Ramsundsberget öster om Sundbyholmsåsen - där en gammal färdväg korsar Ramsundsån - finns en av landets största och mest kända runristningar - Sigurdsristningen.

Bebyggelsen inom området är till stora delar av kulturhistoriskt intresse. Sundby kyrka, Sundbyholms herrgård och det gamla slottet ligger framträdande på åsen. Här finns även Sveriges första folkskola, som härstammar från 1600-talet. Även hos den övriga bebyggelsen finns kulturhistoriskt intressanta drag, t ex den oskiftade Mora by.

I anslutning till slottet ligger kursgård, badplats, småbåtshamn och campingplats. Sundbyholm är även en lämplig utgångspunkt för utfärder på Mälaren.

Sundbyholmsområdet har närmare beskrivits i "Samråd om Sundbyholm" Stadsbyggnadsrapport 1985:2 från stadsbyggnadskontoret i Eskilstuna. Rapporten bifogas (bilaga F).

Ärendets beredning

I den fysiska riksplaneringen betecknades delar av Sundbyholmsområdet som område av riksintresse för friluftsliv, naturvård och kulturminnesvård. Sundbyholm ingår även i det primära rekreationsområdet vid Mälaren.

På begäran av Eskilstuna kommun avsattes området som interimistiskt naturreservat 1979. Förordnandet förlängdes senare med ytterligare tre år 1982.

1985 har Eskilstuna kommun upprättat områdesplan för Sundbyholmsområdet och därvid föreslagit att de för landskapsbilden, naturvården, kulturminnesvården och friluftslivet mest betydelsefulla delarna skall avsättas som naturvårdsområde. Planförslaget har varit utställt under tiden 18 febr - 15 mars 1985. Offentligt informationsmöte har hållits med markägare och andra berörda parter den 5 mars 1985. I april 1985 har kommunen hemställt att länsstyrelsen i överensstämmelse med områdesplanen förordnar om ett naturvårdsområde enligt 19 § naturvårdslagen.

En översiktlig skötselplan för den privatägda delen av naturvårdsområdet har upprättats av skogsvårdsstyrelsen 1985. För de delar av området som ägs av Eskilstuna kommun kommer en detaljerad skötselplan att upprättas av kommunen.

Förslaget till förordnande om naturvårdsområde samt förslaget till översiktlig skötselplan har varit utställda på kommunkansliet i Eskilstuna samt på länsstyrelsen i Nyköping under tiden 17 april - 30 maj 1986 och utsänt på remiss till myndigheter och organisationer 15 april - 3 juni 1986. Under remiss- och utställningstiden har nio yttranden inkommit till länsstyrelsen. Med beaktande av de synpunkter som framförts i dessa yttranden har ett reviderat förslag till förordnande jämte förslag till skötselplan den 12 september 1986 översänts till kända markägare och sakägare med föreläggande att om man har erinringar mot förslaget inlämna dessa till länsstyrelsen senast sex veckor efter det att man fått del av förslaget. Med anledning av remissen har fyra yttranden inkommit.

Grund för beslutet

Syftet med förordnandet är att genom enkla föreskrifter och vårdåtgärder värna om Sundbyholmsområdets specifika natur- och kulturvärden. Särskilt skall skyddet syfta till att bevara landskapsbilden, odlingslandskapets restbiotoper och speciella karaktärer samt fornlämnings- och bebyggelsemiljöerna. Områdets stora betydelse för turism och friluftsliv skall beaktas och anknytningen till det angränsande Mälmarreservatet (Ridö-, Sundbyholms arkipelagen) förstärkas.

Hävdvunna former inom jordbruk och betesdrift skall stödjas och skogsbruk kunna bedrivas utan väsentliga inskränkningar.

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 19 § naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen det område som med grov punkt-streckad linje markerats på bifogade kartor (bilaga A och B) som naturvårdsområde.

Med stöd av 43 § naturvårdslagen och 28 § naturvårdsförordningen förordnar länsstyrelsen att befogenhet att meddela tillstånd enligt detta beslut skall ankomma på kommunstyrelsen.

Föreskrifter

För att trygga ändamålet med naturvårdsområdet förordnar länsstyrelsen med stöd av 10 och 19 §§ naturvårdslagen och 22 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

- A. Föreskrifter jämlikt 19 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom området.

Det är förbjudet att utan tillstånd

1. schakta, tippa, utfylla, spränga eller muddra, (föreskriften gäller ej täckdikning eller normal rensning av befintliga diken och ej heller markavvattningsföretag för vilka det erfordras annan tillståndsprövning enligt § 18 C i naturvårdslagen)
2. anordna upplag annat än tillfälligt för jord- och skogsbrukets behov,
3. dra fram luftledningar eller uppföra radiomast,
4. uppföra stängsel som är högre än en meter,
5. öppna ny husbehovstäkt av sten, grus, sand, lera eller jord,
6. anlägga ny väg eller ändra befintlig väg,
7. uppföra helt ny byggnad,
8. att inom de med heldragna begränsningslinjer markerade områdena utföra om- eller tillbyggnad, ta bort eller flytta befintlig byggnad samt att utvändigt ändra befintlig byggnad ifråga om färg, form eller material,
9. omföra gräsmark till åker eller ändra vattenavrinningen inom det område vid Ramsundsån som med punktprickad begränsningslinje markerats på bifogade karta (bilaga B),
10. avverka träd inom de områden som markerats med snedskraffering på bifogad karta (bilaga B).

Vidare är det förbjudet att utan samråd med naturvårdsförvaltaren

11. omföra lövskog till barrskog,
12. omföra nedlagd jordbruksmark till skog,
13. avverka skog eller trädgrupper inom de på bifogade karta (bilaga B) med rutmarkering betecknade områdena.

B. Föreskrifter jämlikt 19 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla att viss skötselåtgärd vidtages på hans mark.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas av naturvårdsförvaltaren för att tillgodose ändamålet med naturvårdsområdet, nämligen

1. uppsättning av tavlor för utmärkning av och upplysning om naturvårdsområdet,
2. röjning, gallring och trädplantering enligt bifogade skötselplan,
3. skötsel av betesmarker innefattande betesdrift, röjning, uppsättande och underhåll av stängsel och vattningsanordningar enligt bifogade skötselplan.

C. Föreskrifter jämlikt 19 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom naturvårdsområdet.

Det är förbjudet att

1. skada eller förstöra berghällar (t ex genom eldning, bergbörning, målning, inhuggning av inskription eller dyl,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande träd eller buskar,
3. tälta eller ställa upp husvagn mer än ett dygn annat än på anvisade platser (föreskriften gäller ej för tomtmark),
4. sätta upp tavla, plakat eller skylt,
5. medvetet störa djurlivet (t ex genom att klättra i boträd eller på nära håll fotografera lya, gryt eller motsvarande) föreskriften gäller ej fiske,

1987-01-23

11.126-688-85

6. att på störande sätt använda radio, grammofon, bandspelare eller dylikt.

D. Föreskrifter enligt 22 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen av området.

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om värden och förvaltningen genom att fastställa nedanstående föreskrifter och skötselplan.

1. Utmärkning

Naturvårdsområdet skall utmärkas i enlighet med svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar.

2. Förvaltare

Området skall i naturvårdshänseende förvaltas av Eskilstuna kommun. Kommunen svarar därvid för kostnaderna för den renhållning, tillsyn och vård som är erforderlig från naturvårdssynpunkt.

3. Samråd

Vid förvaltningen skall innan skötselåtgärder vidtas samrådske med respektive markägare och i frågor som rör skogsbruket även med skogsvårdsstyrelsen.

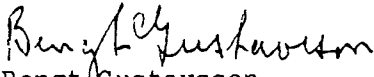
4. Skötselplan

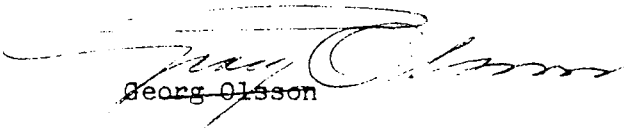
Skötselplan 1986-09-09 (bilaga D).

Detta beslut kan överklagas hos miljö- och energidepartementet, se bilaga E.

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens förtroendemannastyrelse. Därvid har närvarit landshövding Bengt Gustavsson, ordförande, samt ledamöterna Bengt Danling, Jan-Erik Andersson, Karl-Axel Lundberg, Nina Jarlbäck, Nils-Göran Andersson, Marita Bengtsson, Sven Zetterström, Gunnar Andersson, Margareta Sehlstedt, Karin Engström, Larz Johansson, Karl Vilhelm Blomquist, Gösta Cronholm och Bengt Ahlesten.

I handläggningen har deltagit tf länsråd Stefan Lindeberg, länsassessor Eva Doyle, naturvårdsdirektör Tore Jansson, länsantikvarie Lena Bergils, bitr överlantmätare Per Cedervall, länsarkitekt Per Öhrling och avdelningsdirektör Georg Olsson, föredragande.

Bengt Gustavsson

Georg Olsson

ÖVERSIKTSKARTA
NATURVÅRDSOMRÅDET
SUNDBYHOLM

SKALA 1:50 000

BILAGA A

